**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**
**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету
протокол № 1 від 08.09.2026 р.,
уведено в дію наказом ректора
№ 368 від 08.09.2026 р.

Ректор _____ Богдан БУЯК

# ПОЛОЖЕННЯ ПРО СИСТЕМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ТЕРНОПІЛЬСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

Тернопіль – 2026

## 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

**1.1.** Це Положення визначає організацію системи забезпечення академічної доброчесності у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка (далі – Університет, ТНПУ): засади формування доброчесного академічного середовища, розподіл повноважень між суб'єктами системи, внутрішні механізми запобігання та реагування на порушення, процедури розгляду повідомлень і гарантії прав осіб, яких стосується такий розгляд.

**1.2.** Положення розроблено відповідно до Конституції України, Закону України «Про академічну доброчесність» (далі – Закон), законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про професійну освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про дошкільну освіту», «Про позашкільну освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», інших актів законодавства України, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана в установленому порядку, Статуту ТНПУ, Кодексу академічної доброчесності ТНПУ, Кодексу корпоративної культури ТНПУ та інших внутрішніх актів Університету.

**1.3.** Дія цього Положення поширюється на:

- освітню діяльність;
- наукову та науково-технічну діяльність;
- методичну діяльність;
- міжнародну діяльність у сфері освіти і науки;
- створення, виконання, оцінювання та оприлюднення академічних творів та навчальних робіт у частині забезпечення академічної доброчесності;
- проведення атестації, конкурсів, олімпіад, конференцій та інших академічних заходів;
- процедури внутрішнього забезпечення якості освіти;
- інші види академічної діяльності, що здійснюються в Університеті.

Дія цього Положення не поширюється на відносини щодо набуття, здійснення та захисту особистих немайнових і майнових авторських та/або суміжних прав, що регулюються законодавством України у сфері інтелектуальної власності.

**1.4.** Терміни, визначені Законом України «Про академічну доброчесність», уживаються у цьому Положенні у значеннях, установлених Законом, інші терміни – у значеннях, установлених законодавством України:

1) академічна доброчесність – сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності;

2) суб'єкти академічної діяльності - педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники, інші вчені, здобувачі освіти, вступники, учасники та організатори конкурсів, експерти у сфері освіти і науки, суб'єкти освітньої діяльності, суб'єкти наукової діяльності;

3) академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукового (творчого) результату, отриманого іншою особою (іншими особами),

як результату власної академічної діяльності та/або відтворення в академічному творі чи навчальній роботі (частково або повністю) раніше оприлюдненого (опублікованого) твору (навчальної роботи) іншого автора (інших авторів) без посилання на відповідне джерело інформації та/або його (її) автора (авторів) (за наявності інформації про автора/авторів), та/або оприлюднення в академічному творі (навчальній роботі) перекладу іншомовного твору (його частини) без зазначення автора (авторів) перекладеного твору;

4) академічний твір – твір у сфері освіти чи науки, виражений у формі дисертації, творчого мистецького проєкту, кваліфікаційної роботи, курсової роботи, наукової монографії, наукової статті, підручника, навчального посібника або в іншій формі, визначеній законодавством та/або внутрішнім актом;

5) навчальна робота - результат виконання здобувачем освіти навчального завдання (навчальних завдань), відображений у текстовій, візуальній, аудіовізуальній, пластичній, цифровій чи іншій формі;

6) звіт подібності – електронний документ, сформований із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення для виявлення текстових збігів. Звіт подібності є допоміжним джерелом інформації та сам по собі не є доказом наявності або відсутності порушення академічної доброчесності;

7) керівник роботи – науковий керівник, науковий консультант, керівник кваліфікаційної, курсової або іншої академічної роботи, на якого відповідно до освітньої програми, внутрішніх актів Університету або рішення уповноваженого органу чи посадової особи покладено функції керівництва підготовкою такої роботи;

8) Комісія з академічної доброчесності ТНПУ (далі – Комісія) – постійно діючий колегіальний уповноважений орган Університету у значенні Закону України «Про академічну доброчесність», статус, склад, повноваження та порядок діяльності якого визначаються цим Положенням та Положенням про уповноважений орган та уповноважених осіб з питань академічної доброчесності ТНПУ;

9) уповноважена особа Університету з питань академічної доброчесності (далі – уповноважена особа Університету) – уповноважена особа у значенні Закону України «Про академічну доброчесність», призначена в Університеті в порядку, визначеному цим Положенням;

10) уповноважена особа факультету з питань академічної доброчесності (далі – уповноважена особа факультету) – уповноважена особа у значенні Закону України «Про академічну доброчесність», призначена у відповідному структурному підрозділі в порядку, визначеному цим Положенням.

**1.5.** Система академічної доброчесності ТНПУ є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти та охоплює освітню, наукову, науково-технічну, інноваційну, творчу, видавничу й експертну діяльність Університету.

**1.6.** Університет забезпечує умови, за яких дотримання академічної доброчесності є спільною відповідальністю суб’єктів академічної діяльності Університету, а запобігання порушенням, їх виявлення і розгляд здійснюються

прозоро, послідовно, неупереджено та з повагою до прав усіх учасників процедури.

**1.7.** Положення є відкритим нормативним документом Університету, який затверджується Вченою радою, погоджується з органами студентського самоврядування та науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Університету та вводиться в дію наказом ректора й оприлюднюється на офіційному вебсайті Університету.

## 2. ЦІННОСТІ ТА ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

**2.1.** Суб'єкти академічної діяльності Університету зобов'язані дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, визначених Законом України «Про академічну доброчесність», іншими актами законодавства та цим Положенням. Університет формує та утверджує культуру академічної доброчесності, що ґрунтується на цих цінностях, принципах і правилах.

**2.2.** Відповідно до законодавства України базовими цінностями академічної доброчесності є:

– чесність суб'єктів академічної діяльності перед собою та іншими особами;

– довіра до результатів академічної діяльності інших осіб, зокрема до того, що ці результати здобуті чесно та з дотриманням відповідних правил і стандартів;

– повага до честі і гідності своєї та інших членів академічної спільноти, цінування різноманіття думок, повага до прав інтелектуальної власності інших осіб;

– справедливість у ставленні суб'єктів академічної діяльності один до одного, зокрема створення справедливих політик закладів освіти, наукових установ, послідовне та неупереджене реагування на порушення академічної доброчесності, доброчесне оцінювання результатів академічної діяльності;

– відповідальність суб'єктів академічної діяльності перед собою, один перед одним і перед суспільством за результати своєї академічної діяльності;

– стійкість у доброчесному провадженні своєї академічної діяльності незалежно від зовнішніх і внутрішніх спонукань до порушення академічної доброчесності та від наявності чи відсутності зовнішнього контролю;

– рішучість у формуванні та утвердженні культури академічної доброчесності, сміливість у захисті академічної доброчесності в академічній діяльності.

**2.3.** Відповідно до нормативно-правових актів у сфері забезпечення академічної доброчесності основними принципами академічної доброчесності є:

– пріоритетність забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення;

– відкритість інформації про правила академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності та відповідальність за них;

– нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності;

– повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність прав інтелектуальної власності;

– уникнення конфлікту інтересів.

**2.4.3** Базові цінності й принципи академічної доброчесності реалізуються також через академічну свободу, університетську автономію, відкритість і прозорість, професійну взаємоповагу, партнерство, служіння суспільству, громадянську відповідальність, інноваційність і безперервний професійний розвиток. Такі додаткові орієнтири застосовуються в частині, що не суперечить цінностям і принципам, визначеним законодавством.

## 3. ПРАВИЛА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

### 3.1. Загальні засади.

Правила академічної доброчесності, визначені законодавством України, є обов'язковими для суб'єктів академічної діяльності Університету. У цьому розділі вони відтворюються відповідно до чинних приписів нормативно-правових актів з метою забезпечення цілісності та практичного застосування системи академічної доброчесності ТНПУ. Додаткові правила ТНПУ застосовуються лише в частині, що не суперечить Закону та іншим актам законодавства.

### 3.2. Академічна доброчесність у педагогічній, науково-педагогічній та викладацькій діяльності.

Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники та інші особи, які здійснюють викладацьку діяльність, зобов'язані:

– ставитися з повагою до здобувачів освіти та інших учасників освітнього процесу;

– ґрунтувати власну діяльність на надійних і достовірних даних, що базуються на результатах досліджень та відображають сучасний стан знань з відповідних питань;

– перевіряти надійність і достовірність інформації, що надається здобувачам освіти та іншим учасникам освітнього процесу;

– чітко окреслювати очікувані результати навчання, встановлювати зрозумілі вимоги до виконання навчальних завдань та мати прозору систему оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, яка базується на чітких оприлюднених критеріях;

– доброчесно оцінювати академічні твори та навчальні роботи здобувачів освіти, переконуватися у відсутності ознак порушення академічної доброчесності;

– власним прикладом сприяти формуванню у здобувачів освіти академічної доброчесності;

– стимулювати та заохочувати здобувачів освіти до дотримання академічної доброчесності;

– вчасно, неупереджено, невибірково реагувати на будь-які прояви порушення академічної доброчесності, припиняти такі порушення та застосовувати заходи реагування у випадках і порядку, визначених законодавством та внутрішніми актами Університету.

Забороняється доведення до здобувачів освіти завідомо неправдивої чи викривленої інформації, сфабрикованих чи сфальсифікованих даних, крім випадків, зумовлених навчальними та/або методичними цілями, зокрема з метою формування критичного мислення, вміння критично сприймати та аналізувати інформацію.

**3.3. Академічна доброчесність у науковій і науково-технічній діяльності.**

Суб'єкти наукової і науково-технічної діяльності зобов'язані:

– дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;

– забезпечувати прозорість наукового дослідження з урахуванням установлених законодавством обмежень шляхом надання достовірної інформації про первинні дані, використані методи, методики, матеріали, обладнання, порядок проведення і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну дослідницьку діяльність;

– аналізувати надійність і достовірність вихідної інформації та раніше отриманих наукових результатів;

– формулювати висновки і рекомендації на основі належних доказів і фактів;

– чітко виокремлювати результати власної наукової діяльності від результатів інших осіб;

– під час оприлюднення результатів досліджень нести відповідальність за їх достовірність і вплив на суспільство.

**3.4. Академічна доброчесність у навчальній діяльності здобувачів освіти.**

Здобувачі освіти зобов'язані:

– виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо його виконання передбачає участь декількох осіб та/або правилами виконання відповідного завдання дозволено отримання допомоги від інших осіб чи використання допоміжних матеріалів і засобів, у тому числі з інтернет-ресурсів;

– у разі використання у власному академічному творі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора зазначати посилання на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора;

– включати раніше створений власний академічний твір повністю або частково лише тоді, коли це дозволено умовами навчального завдання.

**3.5. Академічна доброчесність під час створення та оприлюднення академічних творів.**

Під час створення академічного твору автор зобов'язаний дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності. Якщо використано

результати інтелектуальної творчої діяльності іншої особи, про це зазначається в академічному творі з посиланням на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора. Посилання здійснюється у спосіб, що дає змогу виокремити внесок автора серед результатів інтелектуальної творчої діяльності інших осіб.

Академічний твір повинен містити достовірну інформацію та не повинен містити сфабрикованої чи сфальсифікованої автором інформації. У разі наведення припущень чи недоведених тверджень про це має бути зазначено в академічному творі.

В оприлюдненому академічному творі зазначаються всі його автори. Крім авторів, зазначаються інші особи, які брали участь у роботі над твором, із зазначенням характеру внеску кожної такої особи.

У разі використання в академічному творі об’єкта, згенерованого штучним інтелектом, автор повідомляє про це в такому творі із зазначенням методики генерування та/або посилання на відповідну комп’ютерну програму чи її опис згідно з вимогами до оформлення та/або оприлюднення відповідних академічних творів, установленими законодавством та внутрішніми актами ТНПУ.

У разі використання автором у новому академічному творі власних раніше опублікованих наукових результатів частково або повністю про це обов’язково зазначається в новому академічному творі.

Тексти прийнятих до захисту в Університеті дисертацій і кваліфікаційних робіт, підписані кваліфікованим електронним підписом, оприлюднюються до їх захисту у машинозчитувальному форматі, на постійній основі, з наданням вільного доступу без проходження автентифікації та з дотриманням інших вимог законодавства, зокрема вимог щодо Національного репозитарію академічних текстів.

**3.6. Академічна доброчесність під час оцінювання результатів академічної діяльності.**

Кожен має право на доброчесне оцінювання результатів його академічної діяльності. Оцінюванню підлягають персональні (індивідуальні) результати діяльності особи, досягнуті нею особисто, або результати діяльності авторського колективу, що їх отримав.

Особи, які проводять оцінювання, зобов’язані забезпечувати його з дотриманням цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, а також відповідно до заздалегідь визначених і оприлюднених вимог до об’єкта та процедури оцінювання і чітких, зрозумілих критеріїв; із застосуванням методів та інструментів, здатних забезпечити мету оцінювання; без недозволеної допомоги, необґрунтованих переваг чи перешкод; за відсутності конфлікту інтересів або після його врегулювання; без упередженого ставлення чи дискримінації.

Забороняється оцінювати людину, її поведінку, зовнішній вигляд, одяг та інші ознаки, якщо вони не є об’єктом оцінювання відповідно до заздалегідь визначених і оприлюднених вимог до результатів її академічної діяльності.

**3.7. Академічна доброчесність в експертній діяльності.**

Особи, які здійснюють експертну діяльність у межах процедур забезпечення якості освіти, державного нагляду (контролю) у сфері освіти, державної атестації, проведення конкурсів, наукової і науково-технічної експертизи, рецензування академічних творів, проєктів та інших процедур у сфері освіти і науки, зобов'язані дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, визначених законодавством та актами, що регулюють відповідні процедури.

Політики, заходи та процедури забезпечення академічної доброчесності в експертній діяльності визначаються законодавством та внутрішніми актами суб'єктів, що залучають осіб до такої діяльності. Особа не може брати участь у процедурах і заходах зовнішнього забезпечення якості освіти щодо закладу освіти або наукової установи, в яких вона працювала чи здобувала освіту, протягом трьох років з дня звільнення або завершення навчання у відповідному закладі чи установі.

**3.8. Академічна доброчесність під час організації і проведення конкурсів.**

Організатор конкурсу зобов'язаний:

– чітко визначати категорії осіб/суб'єктів, які можуть брати участь у конкурсі;

– створювати рівні умови для всіх учасників на всіх етапах його проведення;

– заздалегідь оприлюднювати чіткі і зрозумілі правила проведення конкурсу та забезпечувати їх безумовне дотримання.

У правилах проведення конкурсу визначаються вимоги щодо дотримання академічної доброчесності учасниками конкурсу, членами журі та конкурсної комісії, іншими залученими особами, а також заходи реагування на порушення академічної доброчесності.

Учасник конкурсу виконує конкурсні завдання самостійно та демонструє результати власної діяльності, крім випадків, коли умовами конкурсу передбачено колективне виконання або дозволену допомогу.

**3.9. Додаткові правила реалізації академічної доброчесності в ТНПУ.**

До початку виконання навчального завдання викладач повідомляє здобувачам освіти критерії оцінювання, вимоги до самостійності, допустимі форми співпраці й допомоги, правила використання джерел та, за потреби, умови використання технологій штучного інтелекту. Якщо спеціальні умови не встановлені, застосовуються правила, встановлені діючим законодавством та цим Положенням.

Керівник роботи консультує здобувача щодо вимог академічної доброчесності, правил цитування, використання джерел, повторного використання власних результатів та допустимого використання цифрових інструментів. Керівник роботи не може створювати замість здобувача зміст академічного твору або іншим чином підміняти його самостійну академічну діяльність.

Звіт подібності використовується виключно як допоміжне джерело інформації. Відсоток текстових збігів або інший числовий показник автоматизованої перевірки сам по собі не є підставою для висновку про наявність чи відсутність академічного плагіату або іншого порушення академічної доброчесності.

Детальні вимоги до оформлення посилань, використання генеративних систем штучного інтелекту, перевірки академічних творів, зберігання первинних дослідницьких матеріалів та інших питань можуть установлюватися окремими внутрішніми актами ТНПУ за умови їх відповідності нормативно-правовим актам України або міжнародним договорам України, згода на обов'язковість яких надана в установленому порядку та цьому Положенню.

## 4. СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

**4.1.** Система забезпечення академічної доброчесності ТНПУ є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти та ґрунтується на цінностях, принципах і правилах академічної доброчесності, визначених законодавством України та цим Положенням.

**4.2.** Система забезпечення академічної доброчесності ТНПУ формується відповідно до Закону і включає внутрішню політику Університету, правила щодо академічних творів і навчальних робіт, превентивні та освітні заходи, визначення повноважень уповноваженого органу й уповноважених осіб, процедури розгляду повідомлень, застосування заходів реагування, гарантії прав учасників процедур та механізми оскарження.

**4.3.** Політики, заходи та процедури забезпечення академічної доброчесності в частині, що стосується здобувачів освіти, погоджуються вищими органами самоврядування здобувачів освіти Університету – Науковим товариством студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів та молодих вчених й органом студентського самоврядування закладу вищої освіти.

Усі внутрішні (локальні) нормативні-правові акти Університету з питань академічної доброчесності підлягають оприлюдненню на офіційному вебсайті Університету.

**4.4. Політики, заходи та процедури забезпечення академічної доброчесності в Університеті спрямовані на:**

– підвищення рівня обізнаності учасників освітнього процесу та працівників Університету щодо цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;

– формування умов для дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу та працівниками Університету;

– запобігання порушенням академічної доброчесності та мінімізацію ризиків їх виникнення;

– запобігання виникненню конфлікту інтересів і забезпечення його врегулювання відповідно до законодавства України;

– забезпечення своєчасного, об'єктивного та ефективного реагування на факти порушення академічної доброчесності.

**4.5. Організація забезпечення академічної доброчесності в ТНПУ здійснюється на трьох функціональних рівнях:**

1) первинний рівень – учасники освітнього процесу, кафедри, гаранти освітніх програм, керівники академічних робіт і наукові керівники (консультанти), які забезпечують дотримання правил у повсякденній академічній діяльності, проводять профілактичну роботу, виявляють ознаки можливих порушень і передають матеріали за належністю;

2) факультетський (структурний) рівень – уповноважені особи факультетів, які забезпечують консультаційну, превентивну та процедурну діяльність у межах компетенції, визначеної цим Положенням;

3) університетський рівень – уповноважена особа Університету та Комісія, які координують систему, розглядають повідомлення про порушення академічної доброчесності відповідно до їх компетенції, забезпечують єдність практики застосування внутрішніх правил та реалізацію процедур оскарження.

**4.6.** Комісія з академічної доброчесності ТНПУ є постійно діючим колегіальним уповноваженим органом Університету у значенні Закону. Комісія розглядає справи, віднесені до її компетенції, встановлює наявність або відсутність порушення та застосовує заходи реагування в межах, визначених законодавством України, цим Положенням і Положенням про уповноважений орган та уповноважених осіб з питань академічної доброчесності ТНПУ. Функціонування уповноважених осіб Університету та факультетів не змінює статусу Комісії як колегіального уповноваженого органу.

**4.7.** Уповноважена особа Університету є педагогічним, науково-педагогічним або науковим працівником ТНПУ, який відповідає визначенню уповноваженої особи, установленому законодавством, і призначається наказом ректора за погодженням із Вченою радою Університету. У межах компетенції, визначеної цим Положенням, вона здійснює координацію та моніторинг функціонування системи академічної доброчесності, надає консультації, розглядає повідомлення та застосовує заходи реагування. Якщо справа належить до компетенції Комісії або потребує колегіального розгляду, уповноважена особа Університету невідкладно передає матеріали Комісії.

**4.8.** На кожному факультеті Університету діє уповноважена особа факультету, яка призначається наказом ректора Університету строком на чотири роки за рекомендацією вченої ради факультету з числа педагогічних, науково-педагогічних або наукових працівників відповідного факультету, які мають бездоганну академічну репутацію та пройшли навчання з питань академічної доброчесності.

Уповноважена особа факультету здійснює розгляд справ, віднесених до її компетенції цим Положенням, та передає матеріали Комісії у випадках, коли під час розгляду встановлено обставини, що відносять справу до виключної компетенції Комісії.

**4.9.** Встановлення факту порушення академічної доброчесності належить виключно до повноважень Комісії, уповноваженої особи Університету або

уповноваженої особи факультету відповідно до розмежування компетенції, визначеного цим Положенням.

Інші органи управління, структурні підрозділи та посадові особи Університету можуть виявляти ознаки можливого порушення академічної доброчесності та передавати відповідні матеріали для розгляду уповноваженому органу або уповноваженій особі в порядку, визначеному цим Положенням.

**4.10.** Особа, стосовно якої здійснюється розгляд повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності, вважається такою, що дотримується академічної доброчесності, доки факт порушення не буде встановлено в порядку, визначеному законодавством України та цим Положенням.

**4.11.** Розмежування компетенції між Комісією, уповноваженою особою Університету та уповноваженими особами факультетів (інших структурних підрозділів) здійснюється залежно від статусу особи, щодо якої розглядається повідомлення, а також заходів реагування, які можуть бути застосовані за результатами її розгляду.

**4.11.1.** До виключної компетенції Комісії належать:

– повідомлення про можливі порушення академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками Університету;

– повідомлення щодо здобувачів освіти, за результатами розгляду яких може бути застосовано відрахування з Університету, відрахування з числа осіб, які здобувають освіту за державним чи регіональним замовленням, позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання стипендій, грантів та у програмах академічної мобільності, позбавлення пільг з оплати навчання та/або інших пільг, позбавлення академічної стипендії, виключення зі складу вченої ради або інший захід академічної відповідальності, застосування якого цим Положенням віднесено до компетенції Комісії;

– повідомлення щодо здобувачів наукового ступеня, якщо можливим заходом академічної відповідальності є відрахування;

– повідомлення щодо академічних творів, пов’язаних із присудженням або позбавленням ступеня вищої освіти, наукового ступеня, присвоєнням або позбавленням вченого звання, кваліфікаційної категорії, – у випадках, у яких відповідні повноваження належать Університету відповідно до законодавства України;

– повідомлення про можливі порушення академічної доброчесності, що мають повторний або системний характер, стосуються кількох осіб чи структурних підрозділів або за своїм змістом потребують колегіального розгляду Комісією;

– повідомлення, що стосуються одночасно двох або більше осіб різних категорій, якщо обставини можливого порушення взаємопов’язані та їх окремий розгляд може перешкодити повному й об’єктивному встановленню обставин справи;

– розгляд скарг на рішення уповноваженої особи Університету;

– інші справи, прямо віднесені законодавством України або цим Положенням до компетенції Комісії.

Комісія в межах своєї компетенції розглядає повідомлення, досліджує докази, встановлює наявність або відсутність порушення академічної доброчесності, визначає вид порушення та застосовує заходи реагування відповідно до законодавства України та цього Положення.

**4.11.2.** До компетенції уповноваженої особи Університету належать:

– повідомлення щодо здобувачів освіти та інших суб'єктів академічної діяльності, які стосуються двох або більше факультетів (структурних підрозділів) або не можуть бути віднесені до компетенції уповноваженої особи одного факультету;

– повідомлення, що виникли у зв'язку із загальноуніверситетськими освітніми, науковими, організаційними, конкурсними чи іншими академічними заходами, якщо вони не належать до виключної компетенції Комісії;

– повідомлення щодо здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та докторантів, крім справ, віднесених законодавством України або цим Положенням до виключної компетенції Комісії чи до компетенції іншого суб'єкта відповідно до спеціальної процедури, встановленої законом;

– розгляд скарг на рішення уповноважених осіб факультетів;

– вирішення питань щодо передачі повідомлень між уповноваженими особами факультетів, якщо справа стосується двох або більше факультетів;

– координація діяльності уповноважених осіб факультетів, узагальнення практики розгляду повідомлень, надання їм консультаційної та методичної допомоги;

– моніторинг функціонування системи забезпечення академічної доброчесності в Університеті та здійснення інформаційно-превентивної роботи.

У межах своєї компетенції уповноважена особа Університету приймає та розглядає повідомлення, витребує необхідні документи, матеріали та пояснення, досліджує докази, встановлює наявність або відсутність порушення академічної доброчесності та застосовує заходи реагування, передбачені законодавством України та цим Положенням.

Уповноважена особа Університету не розглядає по суті справи, віднесені до виключної компетенції Комісії або до компетенції іншого суб'єкта відповідно до спеціальної процедури, встановленої законом.

**4.11.3.** До компетенції уповноваженої особи факультету належать повідомлення щодо здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти відповідного факультету, які не віднесені до виключної компетенції Комісії або компетенції уповноваженої особи Університету.

Зокрема, уповноважена особа факультету розглядає повідомлення про можливі порушення академічної доброчесності під час виконання навчальних завдань, курсових робіт, проходження поточного, семестрового та інших видів оцінювання результатів навчання, а також під час іншої навчальної діяльності

здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти відповідного факультету.

У межах своєї компетенції уповноважена особа факультету приймає та розглядає повідомлення, витребує необхідні документи, матеріали та пояснення, досліджує докази, встановлює наявність або відсутність порушення академічної доброчесності та застосовує передбачені законодавством України і цим Положенням заходи реагування, зокрема виховні заходи, повторне виконання навчального завдання, повторне проходження оцінювання або відповідного освітнього компонента, якщо застосування відповідного заходу не віднесено цим Положенням до компетенції Комісії.

Повідомлення щодо можливих порушень академічної доброчесності у кваліфікаційних роботах здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти розглядаються уповноваженою особою факультету, крім випадків, коли характер установлених обставин або можливий захід академічної відповідальності зумовлює передачу справи до Комісії відповідно до підпункту 4.11.1 цього Положення.

**4.11.4.** Передача справи за компетенцією.

Якщо під час розгляду повідомлення уповноважена особа факультету встановить обставини, що свідчать про належність повідомлення до компетенції уповноваженої особи Університету або виключної компетенції Комісії, вона припиняє подальший розгляд повідомлення по суті та невідкладно передає всі наявні матеріали відповідному суб’єкту розгляду.

Якщо під час розгляду повідомлення уповноважена особа Університету встановить обставини, що свідчать про належність справи до виключної компетенції Комісії або про необхідність колегіального розгляду, вона припиняє подальший розгляд повідомлення по суті та невідкладно передає всі наявні матеріали Комісії.

Передача повідомлення за компетенцією не потребує повторного подання повідомлення заявником.

**4.11.5.** Комісія, уповноважена особа Університету та уповноважена особа факультету в межах своєї компетенції встановлюють наявність або відсутність порушення академічної доброчесності та застосовують передбачені законодавством і цим Положенням заходи реагування. Якщо законом для відповідної повідомлення встановлено спеціальний порядок прийняття рішення або застосування заходу реагування, застосовується такий порядок.

**4.12.** У разі сумнівів щодо належності повідомлення до компетенції Комісії, уповноваженої особи Університету або уповноваженої особи факультету питання про визначення належного суб’єкта розгляду вирішує голова Комісії.

**4.13**. Оскарження рішень.

Особа, щодо якої прийнято рішення за результатами розгляду повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності, а також заявник мають право оскаржити таке рішення в порядку, визначеному цим Положенням.

**4.13.1.** Рішення уповноваженої особи факультету може бути оскаржене до уповноваженої особи Університету протягом десяти днів з дня ознайомлення особи з рішенням або його оприлюднення на офіційному вебсайті Університету. Рішення надсилається особі на вказану нею адресу електронної пошти або рекомендованим листом з повідомленням про вручення за адресою місцезнаходження, місця проживання чи перебування особи, зареєстрованої у встановленому законом порядку. Днем вручення рішення є: 1) день надсилання на адресу електронної пошти, зазначеної цією особою у повідомленні/скарзі/поясненнях/заявах тощо; 2) день проставлення у поштовому повідомленні відмітки про вручення рішення; 3) день проставлення у поштовому повідомленні відмітки про відмову отримати копію рішення чи відмітки про відсутність особи за адресою місцезнаходження, місця проживання чи перебування особи, повідомленою цією особою Університет; 4) день проставлення у поштовому повідомленні відмітки про відмову отримати копію рішення чи відмітки про відсутність особи за адресою місцезнаходження, місця проживання чи перебування особи, що зареєстровані у встановленому законом порядку, якщо ця особа не повідомила Університету іншої своєї адреси.

**4.13.2.** Рішення уповноваженої особи Університету, у тому числі прийняте за результатами розгляду скарги на рішення уповноваженої особи факультету, може бути оскаржене до Комісії протягом десяти днів з дня ознайомлення особи з рішенням або його оприлюднення на офіційному вебсайті Університету. До порядку вручення рішення уповноваженої особи Університету застосовуються правила, встановлені пунктом 4.13.1. цього Положення.

**4.13.3.** Рішення Комісії може бути оскаржене до Вченої ради Університету протягом тридцяти календарних днів з дня ознайомлення особи з рішенням або його оприлюднення на офіційному вебсайті Університету, якщо інший порядок оскарження не встановлений законом. До порядку вручення рішення Комісії застосовуються правила, встановлені пунктом 4.13.1. цього Положення. Рішення, прийняті за результатами внутрішнього оскарження, можуть бути оскаржені в судовому порядку відповідно до законодавства України.

**4.13.4.** Скарга подається у письмовій або електронній формі та має містити відомості про рішення, що оскаржується, обґрунтування незгоди з ним і вимоги особи, яка подає скаргу. До скарги можуть додаватися документи та інші матеріали, що мають значення для її розгляду.

Особа, яка приймала рішення, що оскаржується, або брала участь у його прийнятті, не може брати участі у прийнятті рішення за результатами розгляду відповідної скарги. За наявності конфлікту інтересів застосовуються правила щодо його врегулювання, встановлені законодавством України та внутрішніми актами Університету.

За результатами розгляду скарги суб’єкт, уповноважений на її розгляд, має право: залишити рішення без змін, а скаргу – без задоволення; змінити рішення; скасувати рішення та прийняти нове; скасувати рішення та направити матеріали на новий розгляд.

Рішення за результатами розгляду скарги має бути обґрунтованим і вмотивованим, містити висновок щодо кожної істотної вимоги скарги та доводитися до відома заявника й особи, щодо якої здійснювався розгляд, у порядку, встановленому цим Положенням.

**4.13.5**. Рішення Комісії або уповноваженої особи набирає чинності з дня його оприлюднення, а в разі оскарження – з дня оприлюднення рішення за результатами розгляду скарги, якщо інше не встановлено законом. Для повідомлення/скарги щодо позбавлення наукового ступеня, ступеня доктора мистецтва, ступеня вищої освіти, вченого звання, застосовується спеціальний порядок набрання чинності, визначений законодавством, яке діяло на момент прийняття такого рішення.

**4.14.** Якщо законом для окремої категорії повідомлень установлено спеціальний порядок розгляду повідомлення, встановлення факту порушення академічної доброчесності, прийняття рішення, застосування заходів реагування або оскарження рішення, застосовується такий спеціальний порядок. Положення пунктів 4.11–4.13 цього Положення застосовуються лише в частині, що не суперечить законодавству України.

**4.15.** Ректор ТНПУ, проректори, керівники структурних підрозділів, декани факультетів, завідувачі кафедр та інші посадові особи в межах своїх повноважень забезпечують функціонування системи академічної доброчесності шляхом:

– організації розроблення, перегляду та оприлюднення внутрішніх нормативних документів з питань академічної доброчесності;

– проведення заходів щодо популяризації цінностей, принципів і правил академічної доброчесності;

– забезпечення доступу учасників освітнього процесу до спеціалізованого програмного забезпечення для виявлення ознак порушення академічної доброчесності (за потреби);

– забезпечення обов’язкового прийняття та реєстрації повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності;

– організації розгляду повідомлень про порушення академічної доброчесності та виконання рішень, прийнятих Комісією та уповноваженими особами;

– здійснення інших заходів, передбачених законодавством України та внутрішніми нормативними документами Університету.

**4.16.** Університет забезпечує проведення навчання з питань академічної доброчесності, зокрема академічного письма, для здобувачів освіти та працівників. Форми, зміст, порядок та періодичність проведення такого навчання визначаються внутрішніми нормативними документами Університету.

**4.17.** ТНПУ як видавець академічних творів забезпечує наявність та оприлюднення правил, що унеможливлюють опублікування академічних творів, які містять ознаки порушення академічної доброчесності, зокрема визначають порядок їх рецензування, перевірки та розгляду повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності.

У разі виявлення ознак порушення академічної доброчесності в академічному творі, поданому до опублікування, приймає рішення щодо відмови в його опублікуванні, а у разі встановлення факту порушення академічної доброчесності в уже опублікованому академічному творі – відкликає його в порядку, визначеному законодавством України та внутрішніми нормативними документами Університету, із зазначенням причин відкликання.

## 5. ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ЗАХОДИ РЕАГУВАННЯ

**5.1.** Порушенням академічної доброчесності є дія чи бездіяльність суб'єкта академічної діяльності, визначена законодавством України і за яку законом передбачена відповідальність. Суб'єкт академічної діяльності вважається таким, що допустив порушення академічної доброчесності, лише у разі встановлення такого факту відповідно до процедур, визначених Законом та цим Положенням (принцип презумпції академічної доброчесності). Встановлення факту порушення є виключним повноваженням уповноваженого органу або уповноваженої особи.

**5.2.** Видами порушень академічної доброчесності є: 1) відчуження авторства; 2) академічний плагіат; 3) приписування авторства; 4) самоплагіат; 5) фабрикація; 6) фальсифікація; 7) недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом; 8) недоброчесне оцінювання; 9) несамостійне виконання завдання; 10) недозволена допомога; 11) академічний саботаж; 12) схиляння до порушення академічної доброчесності; 13) інституційні порушення академічної доброчесності. Інші види порушень можуть визначатися лише законом.

**5.3.** Заходами реагування є виховні заходи; притягнення до академічної та/або дисциплінарної відповідальності; реагування на порушення під час вступних випробувань і конкурсів; інституційні заходи реагування. До однієї особи може бути застосовано одну або декілька санкцій. Під час визначення санкції враховуються обставини вчинення порушення, вина особи, характер, значущість і наслідки порушення, повторність, визнання факту порушення та принцип співмірності відповідно до законодавчих актів України.

**5.4.** До педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників та вчених можуть застосовуватися лише санкції, передбачені законом:

– виключення зі складу вченої ради чи іншого колегіального органу з позбавленням права бути його членом на строк від одного до трьох років;

– позбавлення права участі в атестації здобувачів на строк від одного до трьох років;

– позбавлення права брати участь у конкурсах щодо грантів та програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;

– позбавлення права бути науковим керівником або науковим консультантом здобувачів вищої освіти (докторантів) на строк від одного до трьох років;

– позбавлення права бути керівником та/або відповідальним виконавцем наукових досліджень чи проєктів на строк від одного до трьох років;

– заборона претендувати на присвоєння вченого звання на строк від одного до трьох років;

– виключення зі складу редакційної колегії з позбавленням права бути її членом на строк від одного до трьох років;

– відрахування здобувача наукового ступеня;

– позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації, наукового ступеня, вченого звання, кваліфікаційної категорії;

– позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) Університетом;

– догана; звільнення – лише у випадках і порядку, прямо передбачених законом.

Працівник, якого притягнуто до академічної відповідальності, протягом одного року з дня набрання чинності відповідним рішенням не може подавати документи на присвоєння вченого звання.

**5.5.** До здобувачів освіти можуть застосовуватися:

– відвідування тематичних занять з академічної доброчесності та/або академічного письма;

– усне попередження;

– письмове попередження;

– повторне виконання завдання;

– повторне проходження (виконання) відповідного освітнього компонента;

– повторне проходження оцінювання, включаючи підсумкове оцінювання або атестацію;

– позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання стипендій, грантів та у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;

– відрахування з числа осіб, які здобувають освіту за державним чи регіональним замовленням;

– позбавлення пільг з оплати навчання та/або інших пільг, наданих Університетом, на строк від одного до трьох років;

– позбавлення академічної стипендії на строк до одного навчального року;

– виключення зі складу вченої ради з позбавленням права бути її членом на строк від одного до трьох років;

– відрахування здобувача вищої освіти, крім осіб з особливими освітніми потребами.

Конкретні санкції за кожне порушення визначені пунктами 5.7–5.19 цього Положення.

**5.6.** До академічної відповідальності може бути притягнута особа, яка на час вчинення порушення досягла 14-річного віку. Спеціальні правила щодо здобувачів віком від 14 до 18 років, керівника Університету, позбавлення ступенів і вчених звань застосовуються безпосередньо відповідно до вимог законодавства, яке діяло на момент вчинення порушення.

**5.7. Відчуження авторства.**

Відчуження авторства – передача автором (авторами) створеного ним (ними) на замовлення або без такого замовлення, платно чи безоплатно, академічного твору (його частини) іншій особі та подальше оприлюднення такого академічного твору (його частини) із зазначенням як автора особи, яка не є його (її) автором. Авторство вважається відчуженим з моменту оприлюднення твору під іменем особи, яка не є його автором.

Санкції: для педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника – звільнення відповідно до пункту 7 частини першої статті 41 КЗпП України;

– для здобувача вищої освіти, якщо відчужено авторство кваліфікаційної роботи, – відрахування;

– для здобувача наукового (освітньо-творчого) ступеня – відрахування;

– для іншого здобувача вищої освіти – письмове попередження та повторне виконання завдання, а за повторне порушення – повторне проходження відповідного освітнього компонента.

**5.8. Академічний плагіат.**

Академічний плагіат визначається відповідно до законодавчих актів України. Оприлюднений академічний твір, у якому встановлено академічний плагіат, підлягає відкликанню.

Для здобувача освіти за академічний плагіат у навчальній роботі застосовуються:

– при першому порушенні незначної або середньої значущості – письмове попередження та повторне виконання завдання;

– при істотному порушенні або повторному вчиненні – повторне проходження оцінювання або відповідного освітнього компонента;

– при повторному істотному порушенні – позбавлення академічної стипендії на строк до одного навчального року та/або позбавлення права участі у конкурсах на стипендії, гранти, академічну мобільність на строк один рік.

Якщо плагіат у кваліфікаційній роботі вчинено внаслідок відчуження авторства – здобувач відраховується.

Для педагогічного працівника, науково-педагогічного працівника, наукового працівника за академічний плагіат застосовуються догана, позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) закладом освіти, науковою установою, звільнення, а також одна чи декілька

додаткових академічних санкцій, передбачених законодавством та пов'язаних із тією діяльністю, у якій вчинено порушення. У разі, якщо плагіат є наслідком відчуження авторства – звільнення.

У разі встановлення академічного плагіату у кваліфікаційній роботі, на підставі якої вже присуджено ступінь вищої освіти, застосовується позбавлення відповідного ступеня в порядку, визначеному законом.

**5.9. Приписування авторства.**

Приписування авторства – оприлюднення твору, серед авторів якого зазначена особа, яка не брала участі у його створенні. Такий оприлюднений академічний твір відкликається.

До працівника або здобувача наукового ступеня, який знав про включення себе до складу авторів без участі у створенні твору, застосовується догана, позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) закладом освіти, науковою установою, а також одна чи декілька академічних санкцій, пов'язаних з відповідною діяльністю, на строк від одного до трьох років або звільнення за вчинення порушення академічної доброчесності.

До здобувача освіти застосовуються письмове попередження та повторне виконання завдання; за повторне або істотне порушення – повторне оцінювання або повторне проходження відповідного освітнього компонента. Особа не несе відповідальності, якщо її включено до складу авторів без її відома.

**5.10. Самоплагіат.**

Самоплагіат – оприлюднення повністю або частково власних раніше опублікованих наукових результатів без зазначення інформації про джерело попереднього оприлюднення.

Випадки, які не є самоплагіатом, та умови притягнення до відповідальності визначаються законодавчими актами.

До працівника застосовуються письмове рішення про встановлення порушення та одна або декілька санкцій, пов'язаних із відповідною академічною діяльністю, на строк один рік; за повторне порушення – на строк до трьох років.

До здобувача освіти, якщо діяння підпадає під умови відповідальності, встановлені законодавством, застосовуються письмове попередження та повторне виконання завдання, а за повторне порушення – повторне оцінювання.

**5.11. Фабрикація.**

Фабрикація – вигадування суб'єктом академічної діяльності даних чи фактів про результати власної академічної діяльності.

До працівника застосовується догана, позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) закладом освіти, науковою установою, а також одна чи декілька академічних санкцій, пов'язаних з відповідною діяльністю, на строк від одного до трьох років або звільнення за вчинення порушення академічної доброчесності.

До здобувача вищої освіти застосовується повторне виконання завдання та повторне оцінювання; за істотну фабрикацію або повторне порушення – повторне проходження відповідного освітнього компонента, а за повторне істотне порушення може застосовуватися відрахування.

До здобувача наукового ступеня може застосовуватися відрахування.

У разі фабрикації у кваліфікаційній роботі, на підставі якої вже присуджено ступінь вищої освіти, особа позбавляється відповідного ступеня в порядку, визначеному законом.

**5.12. Фальсифікація.**

Фальсифікація – свідома зміна чи модифікація наявних даних, що призводить до створення завідомо неправдивої інформації щодо результатів академічної діяльності.

До працівника застосовується догана, позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) закладом освіти, науковою установою, а також одна чи декілька академічних санкцій, пов'язаних з відповідною діяльністю, на строк від одного до трьох років або звільнення за вчинення порушення академічної доброчесності.

До здобувача вищої освіти застосовується повторне виконання завдання та повторне оцінювання; за істотну фальсифікацію або повторне порушення – повторне проходження відповідного освітнього компонента, а за повторне істотне порушення може застосовуватися відрахування.

До здобувача наукового ступеня може застосовуватися відрахування.

У разі фальсифікації у кваліфікаційній роботі, на підставі якої вже присуджено ступінь вищої освіти, особа позбавляється відповідного ступеня в порядку, визначеному законом.

**5.13. Недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.**

Це оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної діяльності, якщо цей факт не зазначено в академічному творі чи супровідних матеріалах.

До здобувача освіти застосовуються письмове попередження та повторне виконання завдання; за повторне порушення – повторне оцінювання; за систематичне порушення – повторне проходження відповідного освітнього компонента.

До працівника застосовується догана та/або позбавлення права участі у відповідній академічній діяльності (атестації, керівництві, грантових конкурсах, редакційній діяльності) на строк один рік; за повторне порушення – на строк до трьох років.

**5.14. Недоброчесне оцінювання.**

Недоброчесне оцінювання – свідоме порушення вимог щодо оцінювання, визначених Законом, законодавством, внутрішніми актами або умовами конкурсу, що призвело до завищення або заниження оцінки результатів академічної діяльності. Відповідна оцінка має бути, за можливості, приведена у відповідність із продемонстрованими чи оприлюдненими результатами.

До працівника застосовується догана; за повторне порушення додатково – позбавлення права участі в атестації здобувачів та/або виключення зі складу

відповідного колегіального чи конкурсного органу на строк від одного до трьох років.

До здобувача освіти, якщо він здійснював оцінювання у передбаченій процедурі, застосовується письмове попередження, а за повторне порушення – позбавлення права участі у відповідному органі чи процедурі на строк один рік, якщо таке право випливає з його статусу.

**5.15. Несамостійне виконання завдання.**

Несамостійне виконання завдання – це виконання навчального, конкурсного завдання, зокрема під час оцінювання результатів навчання, із залученням недозволених для використання джерел інформації, технічних засобів та/або недозволеної допомоги іншої особи (інших осіб). Несамостійно виконане завдання вважається невиконаним і не підлягає оцінюванню; факт порушення фіксується у документі про результати оцінювання.

За перше порушення застосовуються письмове попередження та повторне виконання завдання; за повторне порушення – повторне проходження оцінювання; за систематичне порушення – повторне проходження відповідного освітнього компонента.

Якщо порушення вчинено під час атестації, застосовується повторне проходження атестації, якщо інше не встановлено законом.

**5.16. Недозволена допомога.**

Недозволена допомога – надання допомоги, не передбаченої умовами навчального або конкурсного завдання, яка призвела або могла призвести до викривлення оцінки результатів академічної діяльності.

До здобувача освіти, який надав недозволену допомогу, застосовується письмове попередження; за повторне порушення – позбавлення права брати участь у конкурсах на стипендії, гранти та академічну мобільність строком на один рік.

До працівника, який надав недозволену допомогу, застосовується догана; за повторне порушення – позбавлення права участі в атестації здобувачів та/або права бути науковим керівником на строк один рік.

**5.17. Академічний саботаж.**

Академічний саботаж – дія чи бездіяльність педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника, здобувача освіти, вступника або учасника конкурсу, що перешкоджає реалізації прав, свобод і законних інтересів іншої особи в її академічній діяльності.

До здобувача освіти застосовується письмове попередження; якщо саботаж спричинив істотні наслідки або вчинений повторно – позбавлення права участі у конкурсах на стипендії, гранти та академічну мобільність строком на один рік.

До працівника застосовується догана, позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) закладом освіти, науковою установою, а також виключення зі складу відповідного колегіального органу чи позбавлення права участі у відповідній процедурі на строк один рік; за повторне

порушення – на строк до трьох років або звільнення за вчинення порушення академічної доброчесності.

**5.18. Схиляння до порушення академічної доброчесності.**

Схиляння – прохання, вмовляння, доручення (вказівка), погроза, примушування, тиск чи будь-яка інша форма спонукання особи до вчинення порушення академічної доброчесності. Особа, яку схиляють до порушення, зобов'язана відмовитися та невідкладно, не пізніше наступного робочого дня, повідомити уповноважений орган або уповноважену особу.

До педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника обов'язково застосовується догана, позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) закладом освіти, науковою установою; додатково, залежно від предмета схиляння, може застосовуватися позбавлення права участі у відповідній академічній діяльності на строк від одного до трьох років або звільнення за вчинення порушення академічної доброчесності.

До здобувача освіти обов'язково застосовується письмове попередження; за повторне порушення додатково застосовується повторне проходження оцінювання або позбавлення права участі у конкурсах на стипендії, гранти та академічну мобільність строком на один рік або відрахування.

**5.19. Інституційні порушення академічної доброчесності.**

Інституційними порушеннями є:

– надання або поширення Університетом недостовірної інформації щодо власної академічної діяльності та/або академічної діяльності його працівників і здобувачів освіти;

– бездіяльність щодо розбудови системи та/або механізмів чи правил забезпечення академічної доброчесності;

– безпідставне залишення без розгляду повідомлення;

– невжиття заходів, спрямованих на виявлення порушень;

– невжиття заходів реагування на встановлені факти порушень.

Інституційні заходи реагування застосовуються до Університету виключно у випадках та порядку, визначених Законами України. Питання дисциплінарної відповідальності керівника Університету вирішується виключно відповідно до Закону.

**5.20.** Особливості застосування заходів реагування до окремих категорій суб'єктів академічної діяльності

**5.20.1. Вступники та учасники конкурсів.**

У разі порушення академічної доброчесності вступником або учасником конкурсу під час вступного випробування, конкурсного завдання чи іншої конкурсної процедури його участь у відповідній процедурі припиняється. Якщо факт порушення встановлено після завершення такої процедури, рішення про її результати в частині, що стосується цієї особи, підлягає скасуванню. Порушення академічної доброчесності вступником, виявлене після його зарахування до складу здобувачів освіти, є підставою для відрахування зі складу здобувачів освіти відповідно до Закону.

Заходи реагування застосовуються з урахуванням вимог законодавства України, правил прийому до Університету, умов відповідного конкурсу та інших внутрішніх актів ТНПУ.

**5.20.2.** Особи, залучені до організації та проведення вступних випробувань і конкурсів.

Особа, яка бере участь у проведенні вступного випробування або конкурсу, зокрема є членом приймальної комісії, організаційного комітету, конкурсної комісії, журі тощо, та вчинила порушення академічної доброчесності, виводиться зі складу відповідного органу та відсторонюється від участі у проведенні відповідного вступного випробування чи конкурсу. Якщо така особа є працівником Університету, вона притягається до дисциплінарної відповідальності у випадках і порядку, визначених законом.

**5.20.3.** Експерти, рецензенти та інші особи, які здійснюють експертну діяльність.

Порушення академічної доброчесності під час рецензування, наукової чи науково-технічної експертизи, експертизи якості освіти або іншої експертної процедури розглядається з урахуванням характеру відповідної діяльності та правил, установлених законодавством, цим Положенням і внутрішніми актами, що регулюють таку процедуру.

Якщо експерт, рецензент або інша залучена до експертної діяльності особа є педагогічним, науково-педагогічним чи науковим працівником Університету, до неї можуть бути застосовані санкції, передбачені для відповідної категорії працівників, за умови встановлення в її діях або бездіяльності конкретного порушення академічної доброчесності.

**5.20.4.** Наукові керівники, наукові консультанти, керівники академічних робіт та рецензенти.

Сам факт неумисного, за відсутності ознак халатності (невиконання або неналежне виконання педагогічним, науково-педагогічним, науковим працівником своїх обов'язків через недбале чи несумлінне ставлення до них), невиявлення науковим керівником, науковим консультантом, керівником академічної роботи або рецензентом ознак порушення академічної доброчесності в роботі іншої особи не є самостійною підставою для притягнення такого працівника до академічної відповідальності.

Питання про відповідальність такої особи вирішується лише за наявності підстав для встановлення в її власних діях або бездіяльності конкретного порушення академічної доброчесності, передбаченого законодавством України. При визначенні заходу реагування враховуються характер порушення, вина особи, наслідки її дій або бездіяльності та принцип співмірності.

У випадках, передбачених законом і цим Положенням, до педагогічного, науково-педагогічного або наукового працівника може застосовуватися позбавлення права бути науковим чи творчим керівником або науковим консультантом на строк від одного до трьох років, а у разі систематичних (два і більше разів) порушень – звільнення, а також інші санкції, установлені для відповідного порушення.

**5.20.5.** Члени редакційних колегій наукових видань Університету.

Неумисне, за відсутності ознак халатності, невиявлення членом редакційної колегії ознак порушення академічної доброчесності в поданому або опублікованому академічному творі саме по собі не утворює підстави для академічної відповідальності. Відповідальність може наставати лише в разі встановлення в діях або бездіяльності такої особи конкретного порушення академічної доброчесності.

Якщо член редакційної колегії є педагогічним, науково-педагогічним або науковим працівником, до нього в установлених законом випадках може бути застосовано виключення зі складу редакційної колегії з позбавленням права бути її членом на строк від одного до трьох років, а у разі системних (три і більше разів) встановлених порушень – звільнення та/або інші санкції, передбачені для відповідного порушення. Академічний твір, у якому встановлено порушення, відкликається у випадках і порядку, визначених законодавством та внутрішніми актами Університету.

**5.20.6.** Здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та докторанти.

До здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та докторантів заходи реагування застосовуються відповідно до Законів України, інших актів законодавства та цього Положення з урахуванням особливостей їхнього статусу і відповідної процедури.

Розгляд справ щодо таких осіб здійснюється згідно з розмежуванням компетенції, установленим пунктом 4.11 цього Положення. Якщо можливим заходом академічної відповідальності є відрахування здобувача наукового ступеня, справа належить до виключної компетенції Комісії.

У справах, пов’язаних із дисертацією, присудженням або позбавленням наукового ступеня, застосовується спеціальна процедура, передбачена законодавством України. Норми цього Положення застосовуються до таких правовідносин лише в частині, що не суперечить відповідній спеціальній процедурі.

**5.21.** У разі встановлення академічного плагіату, фабрикації або фальсифікації в академічному творі, на підставі чи з урахуванням якого особі присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання, застосовується спеціальна процедура встановлена законодавчим актом. Загальна процедура та внутрішня матриця санкцій цього розділу застосовуються лише в частині, що не суперечить такій спеціальній процедурі.

**5.22.** Санкції, прямо визначені законом як обов’язкові, застосовуються незалежно від передбаченої цим Положенням градації. Якщо закон передбачає можливість вибору санкції, уповноважений орган або уповноважена особа обирає санкцію виключно з переліку, встановленого для відповідного порушення цим розділом, з дотриманням принципу співмірності. Не допускається застосування санкції, не передбаченої законом або цим Положенням для відповідного порушення.

# 6. ПРОЦЕДУРИ ВИЯВЛЕННЯ, ДОКУМЕНТУВАННЯ ТА ПЕРЕВІРКИ ФАКТІВ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

**6.1.** Виявлення, документування, перевірка та розгляд фактів можливого порушення академічної доброчесності в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка здійснюються відповідно до законодавства України, цього Положення та інших внутрішніх нормативних документів Університету.

Під час здійснення зазначених процедур забезпечуються принципи законності, об'єктивності, неупередженості, своєчасності реагування, рівності учасників освітнього процесу, дотримання презумпції академічної доброчесності, забезпечення права особи на захист, а також пропорційності санкцій за порушення академічної доброчесності, визначених спеціальними законами у сфері освіти і науки під час прийняття рішень.

Вимоги цього розділу поширюються на всі види академічної діяльності, академічні твори, кваліфікаційні роботи, дисертації, навчальні, наукові, навчально-методичні та інші матеріали, що створюються, подаються або використовуються в Університеті.

**6.2.** Особа, щодо якої здійснюється перевірка можливого порушення академічної доброчесності, має право на справедливий і неупереджений розгляд матеріалів, бути своєчасно поінформованою про предмет перевірки, надавати письмові чи усні пояснення, подавати документи, інші докази та клопотання, ознайомлюватися з матеріалами перевірки в порядку, визначеному законодавством України та цим Положенням, а також оскаржувати прийняті рішення.

Проведення перевірки саме по собі не може розглядатися як підтвердження факту порушення академічної доброчесності або підстава для обмеження прав особи до прийняття остаточного рішення уповноваженим органом.

**6.3.** Особи, які відповідно до своїх повноважень беруть участь у виявленні, документуванні, перевірці та розгляді повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності, зобов'язані забезпечувати нерозголошення інформації, отриманої під час виконання своїх повноважень, та дотримуватися вимог законодавства України щодо захисту персональних даних, службової інформації та іншої інформації з обмеженим доступом.

Доступ до матеріалів перевірки надається виключно особам, які беруть участь у відповідній процедурі або мають відповідні повноваження згідно із законодавством України та внутрішніми нормативними документами Університету.

Порушення вимог щодо конфіденційності є підставою для застосування до винної особи заходів дисциплінарної або іншої юридичної відповідальності відповідно до законодавства України.

**6.4.** Матеріали перевірок щодо можливих порушень академічної доброчесності підлягають обліку та зберіганню в Університеті відповідно до

вимог законодавства України, правил організації діловодства, архівного зберігання документів та внутрішніх нормативних документів Університету.

Документи можуть формуватися та зберігатися в паперовій та/або електронній формі із забезпеченням цілісності, достовірності, конфіденційності інформації та захисту персональних даних.

Електронні документи, що подаються в межах процедур, передбачених цим Положенням, оформлюються відповідно до вимог законодавства України про електронні документи та електронний документообіг та підписуються кваліфікованим електронним підписом або його удосконаленим аналогом.

**6.5.** З метою забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка функціонує система виявлення ознак порушення академічної доброчесності, яка включає спеціалізоване програмне забезпечення, інформаційні ресурси, організаційні процедури та уповноважену особу (уповноважених осіб), відповідальних за проведення перевірок академічних творів.

Адміністратор системи призначається наказом ректора Університету та забезпечує її організаційне функціонування, координує діяльність відповідальних осіб, взаємодіє з розробниками або постачальниками спеціалізованого програмного забезпечення, здійснює методичний супровід проведення перевірок, узагальнює результати роботи системи та готує пропозиції щодо її вдосконалення.

Академічні твори, кваліфікаційні роботи, дисертації та інші матеріали, що підлягають перевірці, подаються в електронній формі у форматі PDF з можливістю текстового пошуку та/або у форматах DOC або DOCX. Подання документів в іншому форматі допускається у виняткових випадках за погодженням з адміністратором системи.

За результатами перевірки спеціалізоване програмне забезпечення формує звіт, який містить відомості про дату та час проведення перевірки, обсяг перевіреного тексту, перелік виявлених джерел текстових збігів, кількість використаних джерел перевірки, а також показники подібності щодо кожного джерела та їх сукупний рівень.

Звіт про результати перевірки формується в електронній формі, зберігається в системі та передається науковому керівнику, рецензенту, експерту або іншій уповноваженій особі для подальшого аналізу.

Звіт за результатами автоматизованої перевірки є допоміжним інформаційним документом і використовується виключно для встановлення можливих ознак порушення академічної доброчесності. Наявність текстових збігів сама по собі не є підтвердженням порушення академічної доброчесності та підлягає оцінці з урахуванням характеру запозичень, правильності оформлення цитувань, використання загальновживаних висловів, бібліографічних описів та інших обставин.

Звіт подібності аналізує науковий керівник, керівник роботи, рецензент, експерт або інша особа, на яку відповідно до внутрішніх актів Університету

покладено перевірку відповідної академічної роботи. За результатами аналізу звіту така особа оцінює виявлені текстові збіги з урахуванням характеру роботи, правил цитування, коректності посилань на джерела та інших обставин і робить висновок про наявність або відсутність ознак можливого порушення академічної доброчесності.

Якщо за результатами аналізу звіту подібності ознак можливого порушення академічної доброчесності не виявлено, подальший розгляд у порядку, передбаченому для повідомлень про можливе порушення академічної доброчесності, за відсутності інших не спростованих матеріалів, не здійснюється.

У разі виявлення обґрунтованих ознак можливого порушення академічної доброчесності відповідні матеріали передаються уповноваженому органу або уповноваженій особі відповідно до їх компетенції для розгляду в порядку, визначеному Законом України «Про академічну доброчесність» та цим Положенням.

Висновок наукового керівника, керівника роботи, рецензента, експерта чи іншої особи за результатами аналізу звіту подібності не є рішенням про встановлення факту порушення академічної доброчесності. Факт порушення академічної доброчесності встановлюється уповноваженим органом або уповноваженою особою в межах їх компетенції та за результатами процедури, передбаченої законодавством і цим Положенням.

**6.6. Автоматизована перевірка академічних творів і навчальних робіт.**

**6.6.1.** Обов’язковій перевірці із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення підлягають:

1) кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти – бакалаврські та магістерські роботи, а також інші кваліфікаційні роботи, передбачені відповідною освітньою програмою;

2) дисертації на здобуття ступеня доктора філософії та доктора наук;

3) наукові монографії, підручники, навчальні посібники, що подаються до вченої ради Університету для рекомендації до видання;

4) наукові статті та інші наукові матеріали, що подаються для опублікування у наукових періодичних виданнях, засновником (співзасновником) яких є Університет;

5) тези доповідей, що подаються для опублікування у збірниках матеріалів наукових, науково-практичних конференцій та інших наукових заходів, організатором або співорганізатором яких є Університет;

6) академічні твори, що подаються працівниками Університету у процедурах присвоєння вчених звань;

7) курсові роботи здобувачів освіти – якщо обов’язковість їх перевірки встановлена освітньою програмою, робочою програмою відповідного освітнього компонента, рішенням кафедри або іншим внутрішнім актом Університету;

**6.6.2.** Інші письмові навчальні роботи здобувачів освіти, які не належать до робіт, що підлягають обов’язковій перевірці (есе, реферати, індивідуальні завдання, контрольні роботи, звіти про виконання лабораторних і практичних

робіт тощо), можуть перевірятися із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення за рішенням викладача та/або адміністрації закладу вищої освіти (ректора, проректора з основної діяльності, декана, завідувача кафедри, уповноваженої особи та уповноваженого органу) відповідного освітнього компонента в межах поточного або підсумкового оцінювання.

**6.6.3.** Незалежно від переліку робіт, визначеного пунктом 6.6.1 цього Положення, академічний твір або навчальна робота може бути додатково перевірена із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення, якщо під час оцінювання, рецензування, експертизи або іншої передбаченої Університетом процедури виявлено ознаки можливого академічного плагіату чи іншого порушення академічної доброчесності. Рішення про проведення такої перевірки в межах своїх повноважень приймає викладач, науковий керівник (керівник роботи), рецензент, експерт, уповноважена особа або уповноважений орган.

**6.6.4.** Порядок подання, завантаження до системи дистанційного навчання Moodle, проведення автоматизованої перевірки, аналізу її результатів і повторної перевірки курсових робіт визначається Положенням про курсові роботи та іншими внутрішніми актами Університету. Результат автоматизованої перевірки має допоміжний характер і сам по собі не є підставою для встановлення факту порушення академічної доброчесності.

**6.6.5.** За рішенням уповноваженого органу можуть проводитися вибіркові перевірки академічних творів, створених та/або оприлюднених до запровадження в Університеті перевірки із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення. Результат такої перевірки сам по собі не є підставою для встановлення факту порушення академічної доброчесності.

**6.6.6 .**Звіт, сформований спеціалізованим програмним забезпеченням за результатами перевірки академічного твору або навчальної роботи, має допоміжний характер. Відсоток текстових збігів або інший автоматично сформований показник сам по собі не свідчить про наявність чи відсутність академічного плагіату або іншого порушення академічної доброчесності.

**6.6.7.** Результати перевірки аналізує викладач, науковий керівник (керівник роботи), рецензент, експерт або інша особа, на яку відповідно до її повноважень покладено перевірку відповідного академічного твору чи навчальної роботи. Під час аналізу враховуються характер і обсяг виявлених збігів, коректність цитування та посилань на джерела, правомірність використання раніше оприлюднених матеріалів, специфіка відповідного академічного твору або навчальної роботи та інші обставини, що мають значення для оцінювання результатів перевірки.

**6.6.8.** За результатами аналізу особа, яка здійснювала перевірку, робить висновок про наявність або відсутність ознак можливого порушення академічної доброчесності. Такий висновок не є рішенням про встановлення факту порушення академічної доброчесності.

**6.6.9.** У разі виявлення обґрунтованих ознак можливого порушення академічної доброчесності відповідні матеріали передаються уповноваженій

особі або уповноваженому органу відповідно до їх компетенції для розгляду в порядку, визначеному законодавством України та цим Положенням.

**6.7.** Кваліфікаційна робота подається здобувачем вищої освіти в електронній формі шляхом самостійного завантаження до системи дистанційного навчання Moodle Університету для проведення перевірки із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення.

**6.7.1 .**Здобувач завантажує остаточну версію кваліфікаційної роботи, погоджену з науковим керівником (керівником роботи). Версія кваліфікаційної роботи, завантажена до системи Moodle, має відповідати версії роботи, що подається до захисту.

За результатами автоматизованої перевірки формується електронний звіт подібності, який передається науковому керівнику (керівнику кваліфікаційної роботи) для аналізу результатів перевірки.

Звіт подібності має допоміжний характер. Відсоток текстових збігів або інший автоматично сформований спеціалізованим програмним забезпеченням показник сам по собі не є доказом наявності чи відсутності академічного плагіату або іншого порушення академічної доброчесності.

Керівник кваліфікаційної роботи аналізує звіт подібності, характер і обсяг виявлених текстових збігів, правильність цитування та посилань на джерела, правомірність використання запозичень і власних раніше оприлюднених результатів, а також інші обставини, що мають значення для оцінювання результатів перевірки.

За результатами аналізу керівник кваліфікаційної роботи робить письмовий висновок про наявність або відсутність ознак можливого порушення академічної доброчесності.

Висновок керівника кваліфікаційної роботи за результатами аналізу звіту подібності не є рішенням про встановлення факту порушення академічної доброчесності.

**6.7.2.** У разі виявлення недоліків оформлення, цитування, посилань на джерела або інших недоліків, які можуть бути усунені шляхом доопрацювання роботи та не містять обґрунтованих ознак можливого порушення академічної доброчесності, науковий керівник (керівник кваліфікаційної роботи) може рекомендувати здобувачу усунути такі недоліки та подати доопрацьовану кваліфікаційну роботу на повторну перевірку.

**6.7.3.** Повторна перевірка здійснюється шляхом завантаження здобувачем до системи Moodle доопрацьованої остаточної версії кваліфікаційної роботи в порядку та строки, визначені Університетом.

Версія кваліфікаційної роботи, що подається до захисту, має відповідати остаточній версії, яка пройшла перевірку із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення.

**6.7.4.** У разі виявлення за результатами аналізу звіту подібності обґрунтованих ознак можливого порушення академічної доброчесності науковий керівник (керівник кваліфікаційної роботи) передає кваліфікаційну роботу, звіт подібності та інші наявні матеріали уповноваженій особі або

уповноваженому органу відповідно до їх компетенції для розгляду в порядку, визначеному законодавством України та цим Положенням.

Факт наявності або відсутності порушення академічної доброчесності встановлюється уповноваженою особою або уповноваженим органом у межах їх компетенції за результатами розгляду, проведеного в порядку, визначеному законодавством України та цим Положенням.

**6.7.5.** Проходження передбаченої цим Положенням перевірки є складовою підготовки кваліфікаційної роботи до захисту. Подальше рішення щодо допуску кваліфікаційної роботи до захисту приймається відповідно до законодавства України, освітньої програми та внутрішніх актів Університету. Виявлення ознак можливого порушення академічної доброчесності саме по собі не є встановленням факту такого порушення.

**6.7.6.** Здобувач вищої освіти, щодо кваліфікаційної роботи якого розпочато розгляд повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності, має право бути поінформованим про підстави такого розгляду, ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються повідомлення, надавати усні та письмові пояснення, заперечення та докази, брати участь у дослідженні доказів, а також оскаржувати прийняте рішення в порядку, визначеному законодавством України та цим Положенням.

**6.8.** Перевірка дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії та доктора наук, а також наукових доповідей у випадках, передбачених законодавством України, здійснюється в такому порядку:

– здобувач ступеня доктора філософії або доктора наук подає до Служби супроводу спеціалізованих вчених рад ТНПУ в електронній формі остаточний текст дисертації (наукової доповіді) разом із документами, передбаченими законодавством України та внутрішніми актами Університету. Здобувач підтверджує самостійність виконання роботи та відповідність поданої електронної версії остаточній версії дисертації (наукової доповіді), що подається для проведення відповідної процедури;

– після отримання дисертації (наукової доповіді) працівник Служби супроводу спеціалізованих вчених рад ТНПУ передає її адміністратору системи перевірки. Адміністратор завантажує роботу до системи спеціалізованого програмного забезпечення та формує електронний звіт за результатами автоматизованої перевірки;

– сформований звіт передається науковому керівнику – щодо дисертації на здобуття ступеня доктора філософії; науковому консультанту (за наявності);

– щодо дисертації на здобуття ступеня доктора наук; іншій особі, уповноваженій відповідно до законодавства України або внутрішніх актів Університету здійснювати експертну оцінку відповідної роботи, – у передбачених випадках;

– науковий керівник, науковий консультант або інша уповноважена відповідно до попереднього абзацу особа аналізує результати автоматизованої перевірки, характер і обсяг виявлених текстових збігів, правильність цитування та посилань на джерела, правомірність використання результатів інших авторів і

власних раніше оприлюднених наукових результатів, а також інші обставини, що мають значення для оцінювання результатів перевірки;

– звіт, сформований спеціалізованим програмним забезпеченням, має допоміжний характер. Відсоток текстових збігів або інший автоматично сформований показник сам по собі не є доказом наявності чи відсутності академічного плагіату або іншого порушення академічної доброчесності;

– за результатами агрегованого аналізу остаточного тексту дисертації (наукової доповіді) та звіту автоматизованої перевірки науковий керівник, науковий консультант або інша уповноважена особа готує письмовий висновок про наявність або відсутність ознак можливого порушення академічної доброчесності. Такий висновок не є рішенням про встановлення факту порушення академічної доброчесності;

– у разі виявлення технічних недоліків, неналежного оформлення цитувань чи посилань на джерела або інших недоліків, які можуть бути усунені шляхом доопрацювання роботи та не містять обґрунтованих ознак можливого порушення академічної доброчесності, дисертація (наукова доповідь) може бути повернута здобувачу для усунення таких недоліків та повторного подання на перевірку. Підстави для доопрацювання зазначаються у відповідному письмовому висновку. Повторна перевірка здійснюється в порядку, визначеному внутрішніми актами Університету;

– у разі виявлення обґрунтованих ознак можливого порушення академічної доброчесності дисертація (наукова доповідь), звіт перевірки, відповідний висновок та інші наявні матеріали передаються уповноваженій особі або уповноваженому органу відповідно до їх компетенції для розгляду в порядку, визначеному законодавством України та цим Положенням;

– письмовий висновок наукового керівника, наукового консультанта або іншої особи, яка здійснювала аналіз результатів перевірки, не є рішенням про встановлення факту порушення академічної доброчесності. Факт порушення академічної доброчесності встановлюється у порядку, визначеному законодавством України та цим Положенням;

– текст дисертації (наукової доповіді), прийнятої до захисту, підписується кваліфікованим електронним підписом здобувача та до захисту оприлюднюється в машинозчитувальному форматі на постійній основі з наданням вільного доступу без проходження автентифікації, з дотриманням вимог законодавства України, зокрема вимог щодо Національного репозитарію академічних текстів.

**6.9.** Перевірка академічних творів, що подаються до опублікування або рекомендуються Університетом до друку, здійснюється у такому порядку:

– автор подає до відповідного структурного підрозділу Університету академічний твір, який пропонується до публікації або отримання рекомендації до друку, разом із заявою про його самостійне виконання;

– після прийняття академічного твору керівник відповідного структурного підрозділу передає його адміністратору системи для проведення перевірки із застосуванням спеціалізованого програмного забезпечення. Адміністратор здійснює перевірку роботи та не пізніше трьох робочих днів із моменту її

отримання формує електронний звіт, який надсилається завідувачу кафедри, відповідальному редактору видання або керівнику відповідного структурного підрозділу;

– результати автоматизованої перевірки та опрацювання академічного твору завідувачем кафедри, відповідальним редактором видання або керівником відповідного структурного підрозділу розглядаються на засіданні кафедри, редакційної колегії наукового видання, Науково-методичної ради факультету або іншого колегіального органу, до повноважень якого належить вирішення питання щодо рекомендації академічного твору до публікації. Відомості про результати автоматизованої перевірки й опрацювання академічного твору та прийняте рішення обов'язково відображаються у протоколі засідання;

– якщо під час розгляду академічного твору встановлено ознаки навмисного приховування запозичень, спотворення тексту або інші ознаки порушення академічної доброчесності, авторові відмовляється у рекомендації до публікації. Підстави такого рішення зазначаються у протоколі відповідного колегіального органу, копія якого надається автору;

– у разі виявлення ознак порушень академічної доброчесності відповідальний редактор, завідувач кафедри або керівник відповідного структурного підрозділу передає матеріали перевірки до уповноваженого органу для їх розгляду та прийняття рішення відповідно до цього Положення;

– якщо після опублікування академічного твору буде встановлено факт порушення академічної доброчесності, такий твір підлягає відкликанню (ретракції).

**6.10.** У разі виявлення ознак порушення академічної доброчесності під час здійснення поточного оцінювання застосовується такий порядок реагування:

– під час поточного оцінювання науково-педагогічний (педагогічний) працівник у межах своїх повноважень припиняє виявлене порушення, забезпечує доброчесність оцінювання та може застосувати до здобувача освіти виховні заходи реагування, прямо передбачені Законом України «Про академічну доброчесність» та внутрішніми актами Університету; якщо для встановлення факту порушення або застосування академічної відповідальності необхідна спеціальна процедура, матеріали передаються уповноваженій особі або Комісії за компетенцією;

– рішення викладача щодо оцінювання конкретної навчальної роботи саме по собі не замінює процедуру встановлення факту порушення академічної доброчесності, якщо закон або це Положення вимагає розгляду повідомлення уповноваженою особою чи Комісією;

– якщо порушення академічної доброчесності мають систематичний характер (два і більше випадків протягом одного семестру з однієї навчальної дисципліни) або виникає конфлікт інтересів між здобувачем освіти та науково-педагогічним (педагогічним) працівником, який виявив відповідні ознаки, матеріали передаються уповноваженій особі з питань академічної доброчесності факультету для подальшого розгляду відповідно до цього Положення;

– якщо виявлено ознаки порушень академічної доброчесності, передбачених цим Положенням, які можуть бути підставою для застосування заходів академічної відповідальності, зокрема академічного плагіату, відчуження авторства, фабрикації, фальсифікації, недоброчесного оцінювання чи схиляння до порушення академічної доброчесності, а також у разі незгоди здобувача освіти з рішенням науково-педагогічного (педагогічного) працівника, матеріали невідкладно передаються уповноваженій особі з питань академічної доброчесності відповідного структурного підрозділу чи уповноваженій особі з питань академічної доброчесності Університету відповідно до розмежування їхніх повноважень, визначених цим Положенням.

**6.11.** Подання, реєстрація та облік повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності здійснюються в такому порядку:

– право подати повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності має будь-який учасник освітнього процесу, працівник Університету або інша особа, якій стали відомі обставини, що можуть свідчити про наявність такого порушення;

– повідомлення подається у письмовій формі (паперовій або електронній) Комісії, уповноваженій особі Університету чи факультету або керівнику Університету. Воно має містити: прізвище, ім’я, по батькові заявника, місце його фактичного місцезнаходження/проживання, номер засобу зв’язку, адресу електронної пошти, фактичні дані, що вказують на можливий факт порушення академічної доброчесності та можуть бути перевірені, а також, за наявності, документи, матеріали чи посилання на джерела інформації, що підтверджують викладені обставини. Вимоги до оформлення повідомлення не можуть обмежувати передбачене законом право особи повідомити про можливе порушення;

– повідомлення, без зазначення місця проживання, адреси електронної пошти, не підписане автором (авторами), а також таке, з якого неможливо встановити авторство, визнається анонімним і розгляду не підлягає;

– повідомлення, яке не містить фактичних даних, що можуть бути перевірені, розглядається з урахуванням вимог Закону України «Про академічну доброчесність» та законодавства про звернення і захист викривачів;

– кожне повідомлення, що надійшло до Університету, підлягає обов’язковій реєстрації у журналі або електронному реєстрі повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності. У реєстрі зазначаються дата надходження повідомлення, його реєстраційний номер, відомості про заявника (за наявності), особу, щодо якої подано повідомлення, короткий зміст повідомлення та інформація про результати його розгляду;

– інформація про особу, яка подала повідомлення, є конфіденційною та не підлягає розголошенню без її письмової згоди, крім випадків, передбачених законодавством України. У матеріалах справи, з якими ознайомлюється особа, щодо якої проводиться перевірка, відомості про заявника підлягають знеособленню, якщо інше не є необхідним для повного, всебічного та

об’єктивного встановлення обставин справи або не передбачено законодавством України.

Розгляд питання щодо притягнення до академічної відповідальності здобувача освіти віком від 14 до 18 років здійснюється з урахуванням особливостей, установлених статтею 38 Закону України «Про академічну доброчесність», зокрема щодо участі батьків або інших законних представників та представництва органу самоврядування здобувачів освіти у складі уповноваженого органу у випадках, передбачених Законом.

**6.12.** Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка забезпечує захист особи, яка добросовісно повідомила про можливе порушення академічної доброчесності, від будь-яких форм переслідування, дискримінації або інших негативних наслідків, пов’язаних із поданням такого повідомлення.

До гарантій захисту заявника належать:

– недопущення застосування до працівника Університету заходів дисциплінарного впливу, звільнення, безпідставного переведення на іншу посаду, погіршення умов праці, зменшення обсягу навчального навантаження, усунення від участі в наукових проєктах, програмах академічної мобільності чи інших формах професійної діяльності, якщо такі дії є наслідком подання повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності;

– недопущення прийняття щодо здобувача освіти рішень про відрахування, переведення на іншу освітню програму, позбавлення академічної стипендії, необ’єктивного оцінювання результатів навчання чи інших рішень, що погіршують його становище, якщо вони пов’язані з фактом подання повідомлення;

– у разі прийняття кадрових або організаційних рішень щодо заявника керівник відповідного структурного підрозділу зобов’язаний забезпечити їх належне документальне обґрунтування, що підтверджує відсутність зв’язку між таким рішенням і фактом подання повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності;

– право заявника на отримання консультаційної допомоги з питань, пов’язаних із порядком подання та розгляду повідомлення, у межах компетенції уповноваженої особи та/або інших відповідальних працівників Університету;

– право заявника оскаржити рішення, дії чи бездіяльність, які, на його думку, є наслідком подання повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності, до Комісії з питань академічної доброчесності, ректора Університету або в судовому порядку відповідно до законодавства України;

– забезпечення поваги до честі, гідності та ділової репутації заявника, а також недопущення будь-яких проявів тиску чи переслідування з боку учасників освітнього процесу у зв’язку з добросовісним повідомленням про можливе порушення академічної доброчесності.

**6.13.** Гарантії захисту, передбачені пунктом 6.12 цього Положення, не застосовуються у випадку, якщо за результатами розгляду буде встановлено, що повідомлення містило завідомо неправдиві відомості та було подане умисно з

метою введення в оману або заподіяння шкоди честі, гідності, діловій репутації чи законним правам іншої особи.

У разі встановлення умисного подання завідомо неправдивих відомостей питання про правові наслідки вирішується відповідно до законодавства України та внутрішніх актів Університету. Сам факт того, що викладені у повідомленні обставини не підтвердилися, не є підставою для негативних наслідків для заявника.

Подання повідомлення, викладені в якому обставини не підтвердилися за результатами розгляду, саме по собі не є порушенням академічної доброчесності та не може бути підставою для застосування до заявника негативних заходів або обмеження його прав, якщо таке повідомлення не мало характеру умисного подання завідомо неправдивих відомостей про наявність порушення академічної доброчесності.

У разі виявлення ознак умисного подання заявником завідомо неправдивих відомостей відповідні матеріали можуть бути передані компетентному органу або посадовій особі для вирішення питання про відповідальність виключно на підставах і в порядку, прямо передбачених законодавством України.

Добросовісна помилка заявника, недостатність доказів або невстановлення порушення академічної доброчесності не свідчать про завідомо неправдивий характер повідомлення.

**6.14.** Матеріали, що містять відомості про можливе порушення академічної доброчесності та подаються до Комісії, уповноваженої особи Університету або уповноваженої особи факультету науковими керівниками, експертами, рецензентами, науково-педагогічними (педагогічними) працівниками, керівниками структурних підрозділів чи іншими особами, уповноваженими відповідно до цього Положення, є повідомленням про можливе порушення академічної доброчесності та підлягають реєстрації й розгляду в порядку, встановленому цим Положенням.

На осіб, які добросовісно передали зазначені матеріали, поширюються гарантії захисту, визначені пунктом 6.12 цього Положення.

**6.15.** Керівник Університету або інший адресат повідомлення, визначений частиною першою статті 37 Закону України «Про академічну доброчесність», протягом трьох робочих днів з дня надходження повідомлення приймає одне з рішень, передбачених цією нормою Закону, зокрема надсилає повідомлення компетентному уповноваженому органу або уповноваженій особі. Уповноважений орган або уповноважена особа протягом десяти робочих днів з дня надходження повідомлення ухвалює рішення про початок його розгляду за встановленою процедурою або про залишення без розгляду та повідомляє про це заявника; одночасно особі, стосовно якої надійшло повідомлення, надається/надсилається його копія, а про дату, час і місце розгляду її інформують не пізніш як за три робочі дні до дати розгляду.

У разі початку розгляду особа, стосовно якої надійшло повідомлення, інформується про початок процедури та отримує можливість ознайомитися з матеріалами в обсязі, передбаченому Законом.

**6.16.** Розгляд повідомлення по суті здійснюється Комісією, уповноваженою особою Університету або уповноваженою особою факультету відповідно до розмежування компетенції, установленого цим Положенням. Загальний строк від дня реєстрації повідомлення до прийняття рішення про наявність або відсутність порушення академічної доброчесності не може перевищувати шести місяців. Особа, стосовно якої розглядається повідомлення, користується всіма правами, визначеними спеціальними законами у сфері освіти і науки, зокрема правом бути поінформованою про процедуру, бути присутньою під час розгляду, ознайомлюватися з матеріалами, надавати зауваження, заперечення та пояснення, брати участь у дослідженні доказів.

Під час розгляду повідомлення Комісія, уповноважена особа Університету або уповноважена особа факультету в межах своєї компетенції має право:

– витребовувати документи та інші матеріали, необхідні для розгляду повідомлення;

– отримувати письмові та усні пояснення від учасників освітнього процесу та інших осіб;

– залучати експертів, рецензентів та інших фахівців у межах їх компетенції;

– вчиняти інші дії, необхідні для повного, всебічного й об'єктивного встановлення обставин справи.

Особі, щодо якої здійснюється розгляд повідомлення, гарантується право бути своєчасно повідомленою про початок розгляду та зміст повідомлення, надавати пояснення, докази й заперечення, користуватися допомогою представника, ознайомлюватися з матеріалами справи, заявляти клопотання та відводи, а також оскаржувати рішення уповноваженої особи факультету, уповноваженої особи Університету або Комісії в порядку, встановленому цим Положенням.

Особа, яка має реальний чи потенційний конфлікт інтересів щодо учасників розгляду, не бере участі у підготовці матеріалів та розгляді повідомлення. Порядок запобігання і врегулювання конфлікту інтересів визначається законодавством України, цим Положенням та іншими внутрішніми нормативними актами Університету.

**6.16.1.** У разі визнання факту порушення академічної доброчесності особою, стосовно якої розглядається повідомлення, перевірка і дослідження доказів не проводяться. Визнання факту порушення враховується під час визначення санкції, крім випадку, якщо конкретна санкція визначена законом. Щодо здобувачів освіти застосовуються також особливості, передбачені пунктом 6.17 цього Положення та законодавством України.

**6.16.2.** За результатами розгляду приймається вмотивоване рішення про встановлення або невстановлення факту порушення академічної доброчесності. У разі встановлення порушення в рішенні зазначаються конкретний вид порушення, встановлені обставини та санкція (захід реагування).

**6.17.** Особливості реагування на порушення академічної доброчесності здобувачами освіти.

Розгляд питання щодо притягнення до академічної відповідальності здобувача освіти віком від 14 до 18 років здійснюється із запрошенням його батьків або інших законних представників, якщо проти цього не заперечує здобувач освіти.

У разі визнання здобувачем освіти факту вчинення ним порушення академічної доброчесності санкція визначається Комісією або уповноваженою особою, які відповідно до цього Положення мають право застосовувати відповідну санкцію, без дотримання процедури, визначеної цим Положенням та законодавством України. У разі невизнання здобувачем освіти факту порушення та/або його незгоди з визначеною санкцією, питання розглядається відповідно до процедури, встановленої законодавством та цим Положенням.

У випадках, коли відповідно до законодавства справа щодо здобувача освіти підлягає колегіальному розгляду, участь представника (представників) органу самоврядування здобувачів освіти у складі уповноваженого органу забезпечується у порядку, визначеному законом та Положенням про уповноважений орган та уповноважених осіб з питань академічної доброчесності ТНПУ.

**6.18.** Особливості розгляду повідомлень щодо академічних творів, на підставі або з урахуванням яких уже присуджено ступінь вищої освіти та відповідну кваліфікацію, науковий ступінь або присвоєно вчене звання, визначаються актами законодавства України. Такі повідомлення розглядаються Комісією як уповноваженим органом Університету лише у випадках і межах, у яких відповідні повноваження належать Університету.

Розгляд повідомлень, зазначених у пункті 6.18 цього Положення, здійснюється у спеціальному порядку, установленому законом. Строк розгляду, зміст рішення, його оприлюднення, набрання чинності та оскарження визначаються нормативно-правовими актами, що регулюють відповідну процедуру. Загальні правила цього Положення застосовуються лише в частині, що не суперечить спеціальній процедурі.

**6.19.** Детальний порядок організації роботи Комісії, у тому числі скликання і проведення засідань, кворум, голосування, оформлення протоколів і рішень, залучення експертів, відвід і самовідвід членів Комісії, а також організація роботи уповноважених осіб визначається Положенням про уповноважений орган та уповноважених осіб з питань академічної доброчесності ТНПУ.

## 7. ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ РЕАГУВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

**7.1.** Виконання рішень, прийнятих за результатами розгляду випадків порушення академічної доброчесності, здійснюється відповідно до законодавства України, цього Положення та інших внутрішніх нормативних документів Університету з урахуванням таких вимог:

1) Рішення Комісії або уповноваженої особи, прийняте в межах їх компетенції та таке, що набрало чинності відповідно до законодавства України і

цього Положення, є обов'язковим для виконання посадовими особами та структурними підрозділами Університету в межах їхніх повноважень.

2) Реалізація рішень, що передбачають застосування дисциплінарної відповідальності до працівників Університету, здійснюється відповідно до вимог Кодексу законів про працю України та інших нормативно-правових актів з урахуванням рішення компетентного органу про встановлення факту порушення академічної доброчесності.

3) Прийняті рішення оформляються та оприлюднюються на офіційному вебсайті Університету у випадках, обсязі та строки, визначені актами законодавства. Під час оприлюднення забезпечується дотримання законодавства про захист персональних даних. Якщо законами для окремої категорії рішень установлено спеціальний строк або спосіб оприлюднення, застосовується такий спеціальний порядок.

Якщо законодавством України встановлено спеціальну процедуру розгляду, оскарження, набрання чинності або виконання рішення щодо окремого виду порушення чи окремої категорії академічних творів, така процедура має пріоритет перед загальними правилами цього Положення.

**7.2.** З метою систематизації інформації про встановлені факти порушення академічної доброчесності та контролю за виконанням прийнятих рішень в Університеті ведеться внутрішній електронний реєстр (журнал) обліку встановлених фактів порушення академічної доброчесності (далі – Журнал).

Ведення Журналу забезпечує секретар Комісії. Уповноважені особи, які в межах своєї компетенції прийняли рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та/або застосування відповідних заходів реагування, передають секретарю Комісії відомості, необхідні для внесення до Журналу.

До Журналу вносяться:

– дата та реквізити рішення уповноваженого органу або уповноваженої особи;

– відомості про особу, щодо якої встановлено факт порушення академічної доброчесності: прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності), статус в Університеті, посада або рівень освіти;

– вид установленого порушення академічної доброчесності;

– короткий опис обставин справи;

– застосовані заходи реагування та/або вид академічної відповідальності;

– строк дії застосованого заходу академічної відповідальності (за наявності);

– інформація про оскарження рішення та результати розгляду скарги (за наявності);

– відомості про набрання рішенням чинності та його виконання.

У разі зміни або скасування рішення за результатами його оскарження відповідні відомості в Журналі підлягають оновленню.

Інформація, що міститься у Журналі, використовується для контролю за виконанням рішень щодо застосування заходів реагування та академічної

відповідальності; контролю за дотриманням установлених строків застосування заходів академічної відповідальності та пов'язаних із ними обмежень; врахування встановлених фактів порушення академічної доброчесності у випадках, передбачених законодавством України та внутрішніми актами Університету; підготовки узагальнених статистичних, аналітичних та інформаційних матеріалів для ректора, Вченої ради Університету та інших уповноважених органів; виконання інших завдань у сфері забезпечення академічної доброчесності, визначених законодавством України та внутрішніми актами Університету.

Доступ до персоніфікованих відомостей Журналу надається лише особам, яким такий доступ необхідний для виконання повноважень, визначених законодавством України та внутрішніми актами Університету.

Обробка, використання, зберігання та захист персональних даних, що містяться у Журналі, здійснюються відповідно до законодавства України про захист персональних даних та цього Положення. Строки зберігання відомостей, внесених до Журналу, визначаються пунктом 6.4 цього Положення.

## 8. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

**8.1.** Це Положення затверджується Вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка та вводиться в дію наказом ректора Університету. Після затвердження Положення воно підлягає оприлюдненню на офіційному вебсайті Університету не пізніше п'яти робочих днів з дня набрання ним чинності.

**8.2.** Це Положення застосовується у системному зв'язку зі спеціальними законами у сфері освіти і науки, що регулюють питання забезпечення академічної доброчесності. Норми спеціальних законів, відтворені в цьому Положенні, застосовуються у значенні та обсязі, встановлених ними.

**8.3.** Розгляд повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності, розпочатих до набрання чинності цим Положенням, здійснюється з дотриманням гарантій прав учасників освітнього процесу та принципу незворотності дії закону в часі. Якщо за результатами розгляду встановлено факт порушення, застосовуються заходи реагування та академічна відповідальність, передбачені законодавством України, що діяло на момент вчинення такого порушення.

**8.4.** У разі необхідності Університет затверджує окремі внутрішні нормативні документи, що регулюють окремі питання реалізації цього Положення.

**8.5.** Зміни та доповнення до цього Положення вносяться у порядку, встановленому для його затвердження, з урахуванням вимог законодавства України та після обговорення із заінтересованими структурними підрозділами Університету, а також органами студентського самоврядування та наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених – у частині, що стосується їх прав та обов'язків як здобувачів освіти чи наукового ступеня.

**8.6.** Це Положення підлягає перегляду у разі внесення змін до законодавства України у сфері академічної доброчесності, а також за потреби вдосконалення внутрішніх процедур Університету з урахуванням практики їх застосування.

**ПОГОДЖЕНО**
Зборами Студентського уряду
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
**Протокол № 2 від 03 вересня 2026 р.**

Студентський уряд
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

**ПОГОДЖЕНО**
Науковим товариством студентів,
аспірантів, докторантів і молодих вчених
Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
**Протокол № 1 від 04 вересня 2026 р.**

**8.6.** Це Положення підлягає перегляду у разі внесення змін до законодавства України у сфері академічної доброчесності, а також за потреби вдосконалення внутрішніх процедур Університету з урахуванням практики їх застосування.